

DOMOVINA

Vredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo za leto 8 kron, pol leta 4 krona, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. Namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Spodnjemu Štajerju svojo šolsko upravo!

V obče je pripoznana resnica, da v oni meri, kakor se širi šolstvo, rase in pada tudi prosveta in z njo spojeno blagostanje dotičnega naroda. Zakaj so nas Nemci v vseh strokah prehiteli za par stoletij? So mar protežiranci nevidnih sil? Gotovo, če kot takšne smatramo našo „nepristransko“ vlado. A vendar moramo reči, da baš tudi radi tega, ker so razen politične samostalnosti že zgodaj uvedli raznovrstne šole za vse sloje ljudstva in ga na ta način tirali v svetovno ospredje. Prišli so sami do zavesti, da morajo biti šole za nje nemške, kajti, dokler so v srednjem veku po samostanih in mestnih šolah po običaju tiste dobe guliš edino le latinščino, tudi pri njih ni bilo nikakega očitnega napredka.

Mi Slovenci imamo trdno voljo napredovati, spoznavamo vrednost šole, ali kaj nam to pomaga, ko nam jih Nemci, ki nam režejo kruh, v svoji zeleni nevošljivosti ne privoščijo. Naši kmetje često pošiljajo svoje otroke po uro daleč v sosednje večrazredne šole (ne vedno nemške!), ker so si svesti, da čim višje organizovana je šola, tem več se otroci lahko nauče. Izrodek nemškutarske domišljije, da je naše ljudstvo proti šoli in da teži edinole po nemščini, ki mu je „porvaki“ ne privoščijo, je popolnoma iz trte zvit.

Ni čuda, da ima naš kmet hlapčevsko nizko spoštovanje do nemščine, ki mu je po njegovih nazorih na vsem svetu edino sredstvo, postati „gospod“.

Seveda, če vedno sliši, da je vsaka višja šola razen ljudske, in še ta, če je više organizovana, vedno nemška, mu lahko gine zaupanje do

materinščine, češ, s to še praga mestne šole ne moreš prestopiti! In vse naše zatrjevanje, da postane lahko tudi brez vsake nemške trohe veljaven, učen in znamenit gospod, mu ne bo obveljalo, ker mu doslej res ne moremo reči: glej tega in tega, kako visoko službo ima, in vendar se je k tej le v našem jeziku povspel!

Da, kadar dobodemo svoje celotne gimnazije, vseučilišče, meščanske šole, takrat se mu dvigne ponos!

A mi na Štajerskem smo tako brezpravni, da niti popolnoma slovenske šestrazrednice ne dobimo.

Glasi in hrupen je bil nekaj let sem klic: proč od Gradca. A uvideli smo, da brez velikega ljudskega prevrata ni nakrat izpeljiv, zastavili smo si dokaj preveliko nalogo, ki ji nismo bili v celoti kos. Zakaj pa bi ne skusili dobiti saj del take avtonomije, svojo šolsko upravo, mi je neumevno! Kar je bilo možno tirolskim Italijanom in češkim Nemcem, tudi nam ni nemogoče.

In kolik dobiček bi imeli od tega! Že misel sama navdušuje človeka! Koliko več proste roke bi imeli tudi naši učitelji, da bi aktivno, brez vsakega strahu posegli v javno delovanje!

A sedaj? Nikdar si učitelj ni varen, da ga ne prime železna roka iz Gradca! Evo, slučaj v Hrastniku! In, Bože mili, radi take malenkosti, ker si je drznil naglašati samo resnico! A da, resnica v oči bode!

Bodimo odkriti in priznajmo, koliko učiteljev je na ta način proti svoji volji izobčenih od javnega delovanja, ker bi sicer prišli v „črne bukve“ in samotarili vse svoje življenje po gorjancih, hribih in zakotnih vaseh! In to ni drugače mogoče; saj nimajo v takih slučajih nikakih zaščit-

nikov! Kamenje je lahko lučati po takih, a z njih „biti ali nebiti“ se nihče ne vpraša!

In čemu toliko uslužnosti v nemščini pri nradovanju, sestavljanju kronik itd.? Vse za ljubi kruhek! Naši gg. nadzorniki delijo priznanja in pohvale, priporočajo v Gradcu, a za razvpitega Slovence se ne upajo potegniti, da jim ne zabrusijo v obraz: Smrdite po Slovencih, panslavizmu!

Koga bodete torej kamnali? Menim, da pač vsakdo lahko uvidi, kaka življenska potreba je za nas šolska samouprava!

Tudi popolnoma slovenskega učiteljskega nam treba! Dasiravno so v Mariboru na učiteljskem priznani izborni profesorji, ki se trudijo, da slovenske učitelje kar najbolje podkujejo za bodoči poklic, vendar se slovensčine tudi oni ne smejo posluževati, kakor jim drago! In, Boga mi, često je ljudskošolski učenec v rabi slovenskih tehničnih izrazov bolj izurjen in okreten, kakor učiteljski začetnik, ki mu znanstvenih besed v materinščini nedostaja!

In vprašam, koga zadene pri tem krivda? Zagotavljam vas, naše učiteljstvo je marljivo, da skuša vsaj mladino utrditi v slovensčini, in sicer v dobri, pravilni slovensčini, katere niti njemu niso privoščili!

Silna radovednost me tare, kakšen kvantum slovensčine prineso nove učiteljice iz mariborskega deželnega učiteljskega, ki čnate in strmite: prevajajo v III. letniku iz Stritof Lendovšekove „Čitanke za Nemce“ stavke na slovensko in zopet obratno! To sem izvedel iz ust neke kandidatnje same! Naši slovenski kmečki otroci bodo pravcati slovenski jezikoslovci napram njim.

In ta material se pripravlja za nas spodnještajerske Slovence! Bojkot takim učiteljicam

LISTEK.

Na razsvitu.

(Ruske studije. Spisal Bogumil Vošnjak. Založil L. Schwentner v Ljubljani.)

Kaj bi moglo biti danes aktualnejšega, kakor knjiga o Rusiji? Koliko se je pisalo in se piše v zadnjem času o razmerah v tej ogromni slovanski državi zlasti v nemških publikacijah. Najneverjetnejše stvari so zagledale beli dan. „Krdelu površnih žurnalistov nikdo ne brani izrekati najsmelejše sodbe, dasi niso nikdar potovali po deželi, nikdar bili v dotiki z narodom“.

Velika zasluga Vošnjakova je, da je na podlagi samostojnega proučevanja podal Slovence natančno sliko ruskih razmer, da nam je o Rusiji napisal knjigo, katera išče vrstnice v svetovni literaturi.

„Kdor prečita knjigo, se prepriča, da je nisem pisal s tistim nekoliko komičnim „Božecarja hrani-navdušenjem, ki je bilo pri nas v nedavno preteklem času običajno“, pravi pisatelj v uvodu. Ni pa tudi gledal Rusije s predsodki, ki branijo zlasti nemškimi publicistom, da ne morejo ostati objektivni. Z ljubeznijo se je lotil dela, vzela je na potovanje s seboj široko obzorje, globoko izobrazbo in dvoje oči navajenih ostrega opazovanja. Iz vsake strani odseva avtorjeva temeljitost.

„Na razsvitu“ ni to, kar imenujemo navadno potopis, nič ni v knjigi brezpomembnih posameznostij, nič tistih stereotipnih pokrajinskih opisov; znanstveno delo je, in vendar ne najdemo v njem tiste suhoparnosti, s katero se „odlikujejo“ nekateri znanstveniki. Zbirka esejev, ki so na videz brez organske zveze, ki pa vendar kakor pestri kamenčki mozaika sestavljajo veliko enotno sliko.

Vošnjak ni potoval, kakor se potuje običajno: iz vlaka v vlak, iz gostilne v gostilno. Bil je povsodi, kjer je bilo kaj vredno proučevanja.

Seznanja nas v knjigi z notranjim ustrojem in upravo ogromne države, seznanja nas z vsemi plastmi ruske družbe. Pelje nas v pamješčikov dvorec, v derevnjo med mužike, v tovarne in v narodne dome k delavcem, na Hitrij rino, kjer se zbirajo bosjaki, Gorkega „bivši ljudje“.

Celo vrsto tipov iz ruskega prebivalstva spoznamo: „halatnega“ Velikorusa, človeka globoke duše, razmišljujočega o abstraktnih problemih, a brez energije, brez inicijative, človeka, kakor nam ga riše Gončarov v „Oblomovu“; živahnega Poljaka, nemirnega, razdražljivega, za gospodarski napredek dovtetnega Malorusa, spoznamo Fina, Tatarja.

Seznamimo se z ruskim duševnim in gospodarskim življenjem; z nazori slavjanofilov in zapadnikov, socialnih revolucionarjev in narodnikov; pa tudi z gospodarskimi institucijami, z miróm in arteljo. — Pisatelj je obiskal več znamenitih osebnostij; predvsem nam opisuje svoj poset pri Levu Tolstem in pri diplomatu Ignatjevu.

Prezek je prostor feljtona, da bi mogel pisati o knjigi tako obširno, kakor zasluži. Uverjen sem, da bo vsak čitatelj našel v nji mnogo vžitka in pouka. Ponekod bi pač morda kdo želel še podrobnejših izvajanj, zlasti tam, kjer se razpravlja o mešanju plemen in drugih socioloških vprašanjih. Toda v knjigi, kakoršna je „Na razsvitu“, ni bilo mogoče spuščati se predaleč v splošne razprave; želeli pa bi bilo, da nam avtor o tem predmetu napiše posebno delo in v tem odpre novo, doslej neobdelano polje naše literature.

Slog knjige je krepek, živahen, na nekaterih mestih naravnost pesniški. Posebno plastično je naslikano življenje bosjakov na Hitrem rinku. Pa tudi drugod je vse polno krasnih, da, lirskih mest.

Tu pa tam naletimo kak jezikovni lapsus, ki ga moramo pa menda zapisati na račun stavca.

Knjiga je spisana koncem leta 1904, vendar ni zgubila niti najmanj aktualnosti; to je dokaz, kako točna in resnična slika ruskega življenja nam je podana v nji. Veliki, svet pretresujoči dogodki, ki vrvijo po Rusiji, postanejo čitatelju šele prav razumljivi. Škoda je samo, da ni več mogel priti v knjigo epilog, ki ga je pričel pisatelj v „Slov. Narodu“.

Ko sem prečital knjigo, se mi je rodila želja, da bi „mladi potnik“ kmalu spet vzela potni les v roko, in bi nam zopet prinesel polno torbo biserov.

na naših šolah! To nam bodo mrcvarile jezik, da se Bogu usmili!

Kaj je odmev naštetih dejstev? Slovenci, če vam je mar, da pridemo s šolstvom v boljši tir, da ne gremo rakovo pot, oprimate se ideje šolske samouprave. A ne hipno, nalik peni se zopet razblinjajoče navdušenje, ampak neomajano, jekleno stališče v tem oziru, dokler si ne priborimo te nam po pravu idoče trohe! Naš stari greh, da se hitro poprimemo česa, pa zopet kmalu ohladimo in popustimo, nas še vedno trapi! Bo-li v tem kdaj bolje?

(Op. uredn. Prijavljamo ta članek. Od naše strani še ni govorjena v tem oziru zadnja beseda. Upamo pa tudi, da se oglase interesovani krogi.)

St. Iljske novice.

Kakor sem že zadnjič poročal, se je vršila dne 7. dec. obč. volitev v Cirknici pri Sv. Ilju v Slov. goricah. Dasiravno smo Slovenci zmagali samo v II. razredu, vendar smemo biti veseli te pridobitve. Če bi bili naši možje pravočasno pregledali v volilne imenike in reklamirali Flucherjeve „künsti“, bila bi zmaga popolnoma naša. Le volilno sleparstvo, Korlovi „častni“ občani so potegnili dozidajšnega nemčurskega župana iz blata. Debelo je gledal Korlček in za njim vsi „častni“ občani ala Schmiderer, Höltschl, Fleischhacker, Wenigerholz in dr., da so vsi volilci domače občine z malenkostno izjemo volili za našo slovensko kmetско stranko. Razni oblastni gospoduhi nemčurski so že davno sanjali, da je Cirknica „ein deutsches Gebiet“, a na dan volitve so se v svojo grozo morali prepričati, da „prebiva tukaj čvrst in čil slovenski rod, ki hoče biti na svoji zemlji sam svoj gospod“. Brez strahu, samozavestno so naši volilci stopali na volišče, ter z glasovanjem pokazali, da se ne dajo od nobenega nemškutarja, nobenega tujca, naj si bo Helcl, Šmiderer ali magari kar Fleischhaker, komandirati. Veselo je bilo opazovati vrle kmete, kako so nevstrašeno zahtevali čitanje postav v slovenskem jeziku. Komisija se je temu ustavljala, a se je morala udati. Da, našinci so celo pokazali, da se niti nobenega nemškega „dohtarja“ ne boje, ne mariborskega župana, ne šentiljskega „padarja“, ne graškega „obersüdmarkarja“, kaj šele patra Helcla! — Korl je volilce razdelil samo v dva razreda; v II. je stlačil davkoplačevalce, v I. pa vse „velezaslužne“ „častne“ občane. Ali ni to očitna goljufija? Kako more slavna k. kr. avstrijska vlada tako volilno sleparstvo dopustiti! Flucher je namreč videl, da, če volilce razdeli, kot bi moral, pade on kot je dolg in širok. Kajti naše ljudstvo je brez izjeme skrajno nezadovoljno z nemčurskim občinskim gospodarstvom. Ta volitev je jasno pokazala, da se naše kmetско ljudstvo vedno bolj zaveda in Bog daj, da bi s svojo zavednostjo se končno otreslo tujega nemčurskega jarma. Slovenski kmet, na dan!

— **Občinska volitev I. razreda** občine šentiljske se je vršila 14. decembra popoldne v obč. pisarni. Slovenci propali vsled nečudenega sleparstva — nemčurjev. Oddalo se je od vsake strani po 4 glasove. Opravičeno slovensko pooblastilo komisija zavrgla. Nemci pripustili k volitvi enega volilca, ki je že meseca oktobra umrl. Slovenski trgovec Swaty se volitve ni vdeležil. Vendar so slovenski kandidati prišli v srečkanje. A glej čudo, nemška roka je bila toli srečna, da je vzdignila same Nemce(!?) Trgovec Swaty je dobil vse nemške i slovenske glase. Izid torej: 7 Nemcev in 5 Slovencev. Slovenci so vložili pritožbo, kajti mrtvi volilci menda v Avstriji vendar ne morejo voliti, in pravomočno slovensko pooblastilo se kar tako tudi ne sme zavreči. — Za sedaj smo propali, a častno! Pri Filipinih se spet vidimo!

Domače in druge vesti.

— **Posnemanja vredno.** Za zastavo „Slov. delavskega podpornega društva“ v Celju je nabral g. Božič v veseli družbi v gostilni g. Fazarinca na Ostrožnem K 5'68. Hvala darovalcem in nabiralatelju!

— **Legionarji.** Večer, poln veselja in poln užitka! Veselje nas je moralo navdajati, ko smo zrlí prostore velike dvorane in galerijo natlačeno polno, kakor že morda dolgo ne pri kakšni igri. Pokazalo se je, kar smo trdili večkrat, da Govekarjeve narodne igre s petjem vlečejo in da se takšne predstave občinstvo res zanima. Da je napolnilo velik del dvorane nebrojno število gostov iz bližnje in daljnje okolice Celja, to moramo povdarjati s temvečjo radostjo in zadoščenjem, ker smo videli goste celo iz Rogatca. Želimo le, da bi pri enakih — in sploh vseh — prireditvah vrlega „Celjskega pevskega društva“ bil obisk tako sijalen, kakor je bil v nedeljo večer. — Igralo se je nenavadno dobro — in slišali smo glasove, da je bilo malo takšnih predstav. Že milicu samnasebi, staroslavna tla našega Celja, upliva ugodno baš pri našem občinstvu. Gospa Kreis-Patočkova, ki je kot gost igrala Lavro, je

izzvala s svojim nastopom obilo zasluženega priznanja. Svojo ulogo je pojmla in se je živela v njo. Kdor jo je gledal v trenutku, ko je vživala s svojim Nandetom idilično srečo ljubezni, kdor jo je gledal, kak duševni boj je zavladal v njej, ko so ji natvezli laž, da je Nande tat, kdor jo je gledal naposled telesno uničeno in duševno skrušeno ob koncu dejanja, ko je padla kakor Magdalena k nogam svojega Nandeta, kateremu je v slabem trenutku pod pritiskom očeta in Bernjača zaprla svoje srce, a pozneje tembolj čutila vso puščobo, ko jo je pustil Bernjač v sramoti, kdor je slišal, kako obupno je prosila Nandeta, naj ji odpusti, kdor je zrl naposled njeno smrt — se ni mogel odtegniti čustvu, da je svojo ulogo izvršila izvanredno dobro. Nič manj ni zaostajala za njo (gdčna Gregorinova), ki je igrala svojo ulogo z znano sigurnostjo jako fino in temperamentno ter je pač ena najboljših moči na našem odru. Mojstrski je bil g. Meglič kot intrigant Bernjač, ki pa je tak edini za to, ker čuti trenutno nagnenje do Lavre in si jo hoče pridobiti vsaj za trenotek s katerikoli sredstvom. — G. Mikuz je kot Ferdinand Basaj splošno jako dobro ugajal. Opomniti nam je, da preide tuintam malo preveč v deklamatorski ton. Tudi bi moral, ko pride med legionarje, kljub vsemu svojemu bédnemu stanju vendar izražati nekoliko več samozavesti — on, ponosni Nande, bodoči glavar rokovnjačev. — G. Koželj kot Rak je bil jako simpatičen. Njegov neprisiljen nastop mora ugajati vsakomur. Da se je v zadnjem dejanju, ko umira njegova Lavra, tudi nekako videlo, kakor bi si ne znal pomagati, to je pripisovati pač fino nijansiranemu igranju baš gospe Kreisove. Dober tip gostilničarja Medveda je vstvaril g. Terček. Vidi se mu sigurnost v nastopu. Da je g. Salmič kot Jež izval obilico smeha med občinstvom, to nam bo verjel vsakdo. Ko je ponosno prikoral s telečjakom in zarjavim orožjem ter se hvalil kot silnega junaka, ki bo zmlél Francoze, ko ga je nadalje njegova Barba (gdčna Šotlova), ki je svojo ulogo zapovedujoče „boljše polovice“ igrala z dobro rutino, skoraj za nšesa vlekla domov in je njegovo junaštvo že samo, če čuje, da je Barba blizu, pri vragnu, ko se je prikazal — sestradan, a vendar dobre volje — med legionarji — svojimi rojaki, — ko je pri prvem strelu ves prestrašen se skrival pred Francozi in so mu trepetala kolena, ko je iz svojega skrivališča junaško mahal s sabljo — po zraku, ej, prijatelji, to vam je bil božanski užitek, gledati g. Salmiča kot Ježa. — No, in kaj naj rečemo o naših vrlih študentih — legionarjih? Njihov nastop je vzbudil simpatije za čvrsto četo slovenskih prostovoljcev, pesmi, ki nam jih je nudil njihov krepki zbor, so se pele dovršeno, in posebno hvalo zasluži g. Korun, katerega je stalo pač precej truda, da je izvežbal pevec in godbo v tako lepo harmonijo. — Konečno naj omenimo dvoje, česar se je varovati pri vsaki igri: prevelikih pavz med nastopi raznih igralcev, (čemur je, kakor slišimo, krivo to, da za odrom ni skoraj nobenega prostora kar igralcem prihod na oder zelo ovira, saj morajo stati pred nastopi na stopnicah) — grobne tišine na odru — ter govorjenja igralcev z občinstvom. Igralec naj ne vidi v dvorani občinstva, on je le oseba, katero predstavlja na odru, in kot taka mora govoriti z osebami na odru. — G. Salmiču kot režiserju ne moremo dovolj laskavo čestitati, da nam je Legionarje spravil na oder s tako izvežbanimi in vrlihi, vztrajnimi moči. Naše prepričanje je, da je baš od režije mnogo, da, največ odvisno! — „Celjskemu pevskemu društvu“ pa naše priznanje in našo željo, da vidimo kmalu „Rokovnjače“.

— **Božično darilo.** Kakor vsako leto, bode tudi letos delil g. Peter Majdič v Spodnji Hudinji moko in premog ubožnim prebivalcem celjske okolice oz. mesta in sicer v soboto, dne 23. t. m. Vsak prošnjik naj prinese s seboj ubožni listek.

— **Božičnica v otroškem vrteu v Celju.** Vse prijatelje malih najuljudneje vabimo k božičnici, katero priredi „Družba sv. Cirila in Metoda“ v četrtek, dne 21. t. m. ob dveh popoldne. Vspored: I. Deklamacija: Pozdrav, Lampič Leonija. II. Igre. I. Vesele deklice: Deklamacija, igranje s petjem, Jošt Darinka in Marica, Vanič Ida in Draga, Kamplet Josipina, Lampič Leonija, Črne Mira, Goročan Micika, Kovačič Ivanka, Leon Micika, Jagodič Avrelija. 2. Mladi telovadci: Deklamacija, telovadba, igranje, Kager Franc, Kramaršič Vinko in Vladimir, Janežič Franc, Benčan Matko, Strašek Milan, Pečnik Franc, Hočevar Mirko, Pegan Vladislav, Vondrašek Oton. 3. Pesem: „Otrokova cesarska pesem“. 4. Veseli godec: Benčan Matko. 5. Deklamacija: „Mlatic“, Jošt Darinka. 6. Mlatic, igra s petjem, Benčan Matko, Kramaršič Vladimir (mlatic): Jošt Darinka, Vanič Ida, Kamplet Josipina, Lampič Leonija, Goročan Micika, Kramaršič Micika, Salmič Anica, Rebek Cirilka, Leon Pavla (ptički). III. Za božičnico: 1. Pesem: „Vsako leto zopet“. 2. Deklamacija: Uvod, Jošt Darinka. 3. Pesem „Božična“. 4. Mercina. 4. Deklamacije: a) Detetu Jezuščku, Goročan Micika, Rebek Minka. b) Ej, zakaj? Koželj Mimica, Strašek Milan, c) Sveta noč, Pečnik Franc. 5. Pesem: „Betlehemski pastirčki“. Fr. Kimovec. 6. Deklamacije: a) Zvon, Kramaršič Vladimir, b) Ko otrok leže spat, Benčan Ida,

c) Na zemljo priplavala, Benčan Matko, d) Božični oblaček, Kamplet Josipina. 7. Pesem: „Oj Jezuščka zibnimo“. 8. Deklamaciji a) Voščilo za novo leto, Kramaršič Vinko, b) Zahvala dobrotnikov Benčan Matko. 9. Pesem: Sv. Ciril in Metod. 10. Razdelitev daril.

— **Potres** se je čutil za dnjo nedeljo malo po 11. uri po noči. Sunek je bil toliko močen, da so okna in da je posoda zarožljala. Tudi iz Kozjega, Maribora, Ptujja in Brežic poročajo o potresu ob istem času.

— **Drsaljski klub** naznanja, da se bodo tudi letos dobivale vstopnice po dosedaj običajnih cenah in sicer: Rodbinske celoletne (3 osebe) K 8'—, Osebné celoletne K 4'—. Za enkratno drsanje 20 vin. Dijaške celoletne K 2'—. Dijaške za enkratno drsanje 10 vin. (Celoletne vstopnice je dobiti pri klubovem blagajniku gosp. Megliču v posojilnici.)

— **V zadnji številki** smo poročali o umrlem juristu Fricu Wambrechtsamerju, da se je na stopnicah ubil. Sodniška obdukcija je dokazala, da je bolehal dalje časa na srčnem pogrešku in da ga je zadela srčna kap.

— **Šoštanj.** Pri občinskih volitvah, ki so se včeraj dne 18. t. m. vršile za I. in II. razred, so zmagali Slovenci v II. razredu z enim glasom večine. V prvem razredu so prodrli Nemci. Obširneje poročamo.

— **„Savinjski Sokol“** je imel dne 17. t. m. XXIV. redni občni zbor, kar obstoji, in II. redni občni zbor, odkar je zopet oživljen. Udeležilo se ga je lepo število starih članov, in pristopilo je več novih. Častno je bil zastopan trg Braslovce, in tudi zgornji kot Savinjske doline; iz Gornjega grada je prišla deputacija, ki nam je prinesla veselo vest, da pristopi precejšnje število Gornjegrajanov pod naš prapor. Nazdar! vsem zavednim narodnjakom! Natančneje poročamo.

— **„Narodna čitalnica v Mozirju“** ima v sredo, dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne svoj letni občni zbor v svojih prostorih pri Grabnerju. Tem potem vabimo vse one, ki žele zajemati iz knjig, za njih duševno življenje potrebne hrane, ki žele čitati vsak dan različne časopise in zasledovati gibanje širnega sveta, naj se udeleže, naj pristopijo k „Čitalnici“, kjer imajo vsakovrstne in dobre liste ter knjige na razpolago. Žalostno je skoraj, če mora človek, živeč v nekdanjem „zlatem Mozirju“ danes konstatirati, da udje odbora obnem tudi (skoraj) vsi udi naše „Čitalnice“, ki je vendar na razpolago, da si vsakdo za mal denar kratki dolg čas ter čita vse boljše slovenske — a tudi — poštene nemške časnike. Na noge, zavedni Mozirčani in vsi oni, koje zanima vrvenje sveta; tu se vam nudi vsak dan prilika, seznaniti se s svetovnim gibanjem; a tudi drugi listi: mesečniki, pripovedni spisi itd. so vam na razpolago. Na svidenje — v sredo! Odbor.

— **Čebelarji, pozor!** Zborovanje podružnice slov. čebelarskega društva za Spodnje Štajersko v St. Jurju ob j. ž. ki je bilo napovedano za v nedeljo 17. t. m. se je preložilo in se vrši v nedeljo 24. t. m. ob pol 4. uri popoldan v gostilniških prostorih „pri Kukoviču“ po sledečem dnevnem redu: Praktično predavanje g. predsednika nadučitelja Kurbusa, poročilo tajnika in blagajnika. Razni nasveti in predlogi. K obilni ndeležbi vabi uljudno odbor.

— **Slov. čebelarsko društvo za Spod. Štajer** ima svoj III. občni zbor v četrtek 28. decembra t. l. ob 10. uri predpoldne v prostorih „Narodnega doma“ v Ptujju. Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitve novega odbora. 5. Volitve preglednikov računov. 6. Slučajnosti. Vse člane in druge zavedne čebelarje vabi k mnogobrojni ndeležbi odbor.

— **Vojnik.** Kakor slišimo se bo vršil dne 31. t. m. v Vojniku ustanovni občni zbor čitalnice s petjem, tamburanjem in gledališko igro. Na svidenje torej na starega leta dan pri Vrečerju.

— **Brežice.** Burka „Ne kliči vraga“ je dobra vaška slika in se priporoča vsem, ki skrbe za zabavo svojih soobčanov. — Igrali so jo v Brežicah minolo nedeljo prav dobro. Dvorana „Narodnega doma“ je bila polna, mnogo kmečkih korenjakov je pazljivo sledilo igri in od mešanega čitalniškega zbora prednašani pesmi. Iz Čateža nas je počastilo več čislanih obitelji. Dobovčani so bili zastopani po predsedniku bralnega društva, ki je sodeloval pri igri, in po Sokolu br. Pergerju. Na svidenje prihodnjo nedeljo in na Štefanovo.

— **V Mariboru izhajajoči** časopis „Süddeutsche Presse“, ki je v nemškem jeziku zastopal koristi slovenskega naroda in je izhajal dvakrat v tednu, preneha z novim letom. Na njegovo mesto stopi drug časopis z isto tendenco, ki bo izhajal večkrat na teden.

— **Pošto v Križevcih** je dobila gdč. Magdalena Lopan, doslej pomožna uradnica v Rogatcu.

— **V Velikovecu** na Koroškem so dne 13. t. m. pri volitvah v okrajni šolski svet zmagali Slovenci s svojim kandidatom župnikom Treiberjem proti nemškutarju, županu Jagodiču.

Razpis natečaja.

Službe nadučitelja, šol. vodje in učiteljev.

V političnem okraju celjskem se bodo sledeča učiteljska mesta stalno popohila:

Šolski okraj Celje.

1. Na enorazredni ljudski šoli v Svetini (I. krajni razred) mesto učitelja-šolsk. vodje.

Šolski okraj Šmarje.

2. Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Štefanu (III. krajni razred) mesto nadučitelja in na trirazredni ljudski šoli v Št. Petru na Medv. s. (III. krajni razred) mesto učitelja.

Šolski okraj Gornjigrad.

3. Na štirirazredni ljudski šoli v Ljubnem (II. krajni razred) dve učiteljski službi. Moški prosilci dobijo prosto stanovanje in po 20 kron na leto za kurivo.

Šolski okraj Laško.

4. Na petrazredni dekliški ljudski šoli v Trbovljah-Vodah, na dvorazrednih ljudskih šolah v Št. Rupertu, v Št. Petru nad Laškom in na k šoli v Loki pri Zidanem mostu spadajoči šolski podružnici v Lokavcu (vse te šole so v II. krajnem razredu) po eno mesto učitelja, oziroma učiteljice, v Št. Petru in Lokavcu s prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje se imajo postaviti službenim potom vložiti do 15. prosinca 1906 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

CELJE, dne 2. grudna 1905.

Mesto okrožnega zdravnika

z letno plačo 1200 K in obenem tudi službo bolniške blagajne z letno nagrado okoli 1500 K

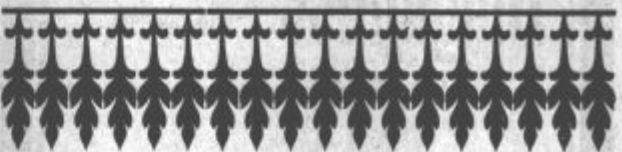
je takoj oddati.

Prošnje se naj pošljejo do 15. prosinca 1906 podpisanemu odboru.

(639) 2-1

Zdravstveni okrožni odbor v Ribnici

okraj Marenberg, Štajersko, 16. grudna 1905.

(511/a) 104-19

 Priprave za valjanje perila (valjarje), - - pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najboljša konstrukcija daje trvdka

S. Berger

Dunaj, I. Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštine prosto

— „Slovenska Matica“. Letošnja jesen je v razvoju „Slovenske Matice“ pomembna. V sejah knjižnega odseka se je ustanovil program za bodoča leta. Stoletnica rojstva Stanka Vraza, Lj. Gaja, stoletnica Vodnikove „Ilirije oživljene“ bodo predmet naših študij. Po dolgem prestanku izidejo knjige letos zopet o pravem času (o novem letu) Tisti g. poverjeniki, ki še eventuelno niso poslali članov, oz. članarine, naj store to čim preje, da ne zakasne.

— V Litiji na Kranjskem ustanove „Sokola“.

— Poštnim nadoficijalom je imenovan g. Ferd. Svetek v Ljubljani, poštini oficijalom g. Franc Jeglič v Novem mestu, poštini asistentom gg. Albert Koser in Karl Dobršek v Celju.

— V Kandiji pri Novem mestu se snuje ljudska knjižnica na novodobni demokratični podlagi.

— V Domžalah na Kranjskem, kjer hočejo tuji (tirolski tovarnarji) gospodovati na slovenski zemlji, je izvoljen županom Matevž Janežič, ki je, dasi rojen Slovenec-domačin, pri volitvah stal na strani privandranih Tirolcev in tako pomagal tujcem do gospodstva na slovenskih tleh. Tudi tam bo treba Slovincem še krepkega boja, da se otresejo tujih pijavk.

— „Rdeči Prapor“, glasilo slovenskih soc. demokratov, začne izhajati z novim letom dvakrat na teden toliko časa, dokler ne doseže dosedanjih boj za splošno in enako volilno pravico zmogovitega konca.

— Jugoslovanska akademija v Zagrebu je imela v soboto, dne 16. t. m. zvečer slavnostno sejo v spomin Strossmayerju. Čital je odlomke iz svoje obširne zanimive razprave o velikem biskopu g. prof. Tadej Smičiklas.

— Brnski mestni svet je znižal službeno dobo občinskih uradnikov na 35 let.

— Moravska zdravniška zbornica se je razdelila, kakor smo že poročali, v češki in nemški oddelek. Za češki oddelek se je doslej javilo 415 zdravnikov, za nemški 458. Odgovora se še pričakuje od 41 zdravnikov, ki so dolžni, vstopiti v zdravniško zbornico.

Društveno gibanje.

— Konjiško društvo zmernosti bo imelo na prebožično nedeljo, dne 24. decembra t. l. svoje glavno zborovanje ob štirih popoldne v društveni sobi. Spored: 1. Letno poročilo. 2. Račun o društvenih prejemkih in izdatkih. 3. Volitev odbora za prihodnje društveno leto. 4. Predavanje o alkoholizmu. 5. Predlogi. Na polnoštevilno udeležbo vabi uljudno odbor.

— Bralno društvo v Špitaliču pri Konjicah ima svoj 2. občni zbor na Štefanovo po dopoldanski službi božji v šoli. Spored: poročili blagajnika in tajnika, vpisovanje novih udov, vplačevanje udnine, volitev novega odbora, šaljivi srečolov i. dr. K. obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Politični pregled.

— Državni zbor. Dne 14. decembra. Nadaljnje se debata o stanju drž. uradnikov. Posl. Breiter (polj. soc.) ostro kritizira večerajšnji govor fin. ministra. — V istem smislu govore posl. Steiner (kršč. soc.), posl. Mazzorana (Lah), posl. Glabinski in Rotter (Poljaka), posl. Götz (Nemec) in drugi, in vsi tozadevni predlogi se izročijo proračunskemu odseku. — Po nekaterih tozadevnih odsekih izročeni predlogi se spomni predsednik zborn. pravkar umrlega posl. za okraj Hartberg na Gor. Štaj., Mosdorferja. — 15. dec. Minister notr. zadev odgovarja na interpelacijo posl. Fresla v zadevi uvedbe preskrbovanja za starost, nespособnost udove in sirote, češ, da treba v tem oziru še informacij. — Na dnevnem redu je proračunski provizorij. Govore posl. Skene (Nemec), ki zagovarja provizorij, posl. Začek (Čeh), ki govori o splošnih razmerah v Avstriji, posl. Biankini (Hrvat), ki govori o zapostavljanju Dalmacije in o reški resoluciji, posl. Choc (Čeh), ki napada vlado in krono, posl. Holansky (Čeh), ki zagovarja pomirjenje Čehov in Nemcev na Češkem, posl. Plantan (Slovenec), ki govori za splošno in enako volilno pravico ter o aferi župnika Berceta v Sori, o šolskih razmerah na Kranjskem in o razmerah v Ricmanjih. — Ministrski predsednik odgovarja na različne v debati govorjene stvari ter poudarja, da je vlade resna volja, volilno reformo še meseca februarja predložiti parlamentu.

— Hrvatske oporbene stranke (hrv. stranka prava, hrv. napred. stranka, srbska narodna samostalna stranka, srbska narodna radikalna stranka, socialno demokratiška stranka in za izven strank stoječe dr. Potočnjak) so izdale manifest na hrvatski narod. V uvodu pravijo, kako se danes maje dualizem v svojih temeljih, ki je osnovan na premoči enih in na podrejenosti drugih narodov. Svoboda posameznika in narodov, to je danes geslo v vsej monarhiji. Novemu pokretu se treba pridružiti tudi Hrvatski, da okrepi in razširi svoj državnopravni položaj; ona ne sme več biti igrača

v rokah tujih činiteljev, ampak mora v nasprotstvu z današnjim ustrojem države v prvi vrsti zahtevati ustavno svobodo na podlagi enakosti in ravnopravnosti, da se reši današnjega absolutističnega sistema. Ti demokratični in narodni nazori vodijo končno k rešitvi nesrečnega hrvatsko-srbskega spora in so kot izhodišče v presojevanju naše narodne politike povzročili reško in zadržsko resolucijo. V borbi za ustavnost in za državljanske pravice je največja zapreka vladajoča „narodna“ stranka, ki je s teptanjem ustavnih pravic in svoboščin z namenom, da obdrži oblast v svojih rokah, zavirala razvijanje narodnih sil v odporu proti tujemu navalu na našo narodno in državno pravo. Zato mora biti naravna borba za ustavne pravice naperjena proti vladajoči stranki, kakor tudi proti vsem njenim odkritim in skrivnim zaveznikom (frankovcem in klerikalcem). Nato se navaja v 9. točkah program koalicije, kjer se v glavnih potezah zahteva splošno volilno pravico z zastopstvom manjšin, svobodo zborovanja, svobodo tiska, porote in neodvisnost sodnikov, svobodo vesti, ravnopravnost vseh narodnosti in konfesij itd., avtonomijo občin, progresivni davek, zaščito kmetijskih posestev, zakonito zavarovanje delavcev in izboljšanje gmotnega položaja nižjemu uradništvu in ljudskošolskemu učiteljstvu; oporbene stranke bodo delovale na to, da se v bodoče prepreči vsako kršenje nagodbe in da se le-ta razširi, delovale bodo nadalje za financijelno samostalnost Hrvatske, za priklopitev Dalmacije Ogrski in končno za ravnopravnost Srbov. Upravičena je nada, da bo ta manifest napravil na vso hrvatsko javnost najboljši vtis, ker je izreden pojav: prvič v politični zgodovini Hrvatov so oporbene hrvatske in srbske stranke stopile složno v javnost s tako obširnimi programom. Na manifestu se vidi, da tu ni bilo nedostojnih osnovnih kompromisov, marveč, da so se složile stranke, ki so sorodne v temeljnih nazorih, glede vse narodne politike. Ta manifest se ni volilni proglas, nego bolj program, s katerim se hoče oporba predstaviti naši javnosti, da se bo vedelo, kakšne ideje jo vodijo in pod katerim geslom je treba pripravljati teren za bodoče volitve.

— Zagrebški občinski svet je vlada v soboto razpustila. Poročali smo, da je večina izrekla nezaupnico županu dr. Amrušu. Zato je hitro priskočila vlada — dr. Amruš se je ponižal pred vodjo madžaronov, dr. Tomašičem — in vlada je razpustila občinski svet ter postavila dr. Amruša — komisarjem. Časi Khuenovski!

— Črnogorska skupščina se je prvokrat sestala dne 17. t. m. Starostnim predsednikom je izvoljen pop Dulović. Izvoljen je tudi rentifikacijski odsek za pretresovanje mandatov. Minister za notranje zadeve Petrović in minister vnanjih zadev Vuković sta podala demisijo. Knez Nikola je demisijo sprejel.

— V črnogorski skupščini, katera je — kakor nam znano — se sestavila še le pred kratkim, sicer ni organizovanih političnih strank; vendar pa se dele voljeni poslanci v dva tabora: v stare patrijarhalne Črnogorce, na čelu jim vodič Petrović in Lazar Sošica, in v tabor mladih naobraženih poslancev, ki po svoji naobrazbi visoko nadkrijulejo prve. Na čelu teh stoji Mitar Gjurović, Milo Dožić in Mihajlo Ivanović.

— Proti madžarskemu gospodstvu, ki je izvrševalo kruta nasilstva baš tudi nad Rumunci in sedmograškimi Nemci, sta se začela ta dva naroda gospodarsko organizirati. Madžari slikajo seveda — kakor smo to že omenili — celo stvar tako, kakor da se pripravljata vstaja proti njim. Zeleti je, da rodi gospodarska organizacija nemažarskih narodnosti lepe sadove, v korist Nemažarom, ter da se priklopijo temu gibanju tudi druge narodnosti na Ogrskem.

— Med Turčijo in velevladmi je doseženo sporazumljenje, ker je sultan pristal na pogoje note, kakoršno je sestavila Avstro-Ogrska. Mednarodno združeno brodogojstvo je s tem storilo svojo „dolžnost“ — in se nmaknilo.

— Krematorij v Budimpešti. V Budimpešti se snuje društvo, kateremu je namen, da po celi Ogrski snuje krematorije, t. j. posebne zavode za sežiganje mrličev. Arhitekt Pogany gre na poučno potovanje v Gotho, Mainz, Pariz in Milan, da si ogleda in ponči ureditev tamošnjih krematorijev. Snovatelji budimpeštanskega krematorija so ljudje visokega stanu, umetniki in pisatelji.

Loterijske številke.

Gradec, dne 16. decemb. 1905. 64, 80, 46, 2, 76.
Dunaj, „ „ „ „ 19, 71, 73, 22, 18.

Trgovski učenc

iz poštene hiše, 14 do 15 let star, s prav dobrimi šolskimi spričevali se sprejme v večjo ljubljansko trgovino, kjer ima tudi trgovski šolski poduk in vso oskrbo razun obleke brezplačno. — Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Domovine“ v Celju (633) z nadpisom „TRGOVSKI UČENEC“ 2-1

Osobje za pristavo

se išče, pristavnik mora biti več posla s konji, žena pa mora razumeti svinjerejo. — Vpraša se v upravnistvu „Domovine“. (631) 3-2

Učenec

za pekarsko obrt se išče iz postene hiše. Učenec dobi tudi plačo. — Naslov pove upravništvo. (632) 2-1

Sladka krma in otava

je ceno naprodaj pri ŽIMNIAKU. (637) 2-1

GOJZDI

pripravljene za posekati se lahko prodajo; narediti je ponudbo na

Parno žago DEGHENGI

v Ljubljani cesta na Rudolfovo žel. št. 47. Pisarna: Selenb. ulice št. 6.

(618) 10-3

Imam naprodaj

trgovsko opravo ter eno pisalno mizo. Ogleda se lahko pri gospej grofici Lichtenberg v Spodnji Šiški pri Ljubljani. — Prodajam tudi hišo v Zagorjih v kozjanskem okraju. — V hiši je trgovina mešanega blaga; brez blaga za 800 gl. — z blagom pa 2800 gl. — Hiša brez blaga se prodaja na obroke proti 6% obresti. (638) 3-1

LUKA SENICA, trgovec, Podgorje pri Sevnici.

104-20

(511/b)

Blagajnice varne pred ognjem in vlomom

prodaja v vseh velikostih najbolje izdelane firma, ki obstoji že nad 30 let

S. Berger

Dunaj, I. Wipplingerstrasse 23.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. ::::

Najprimernejša božična

in novoletna darila

(20) - 29

Pozor!

Znižane cene.

Pozor!

Prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti

Rafael Salmič

v Celju „Narodni dom“

Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd. izvršujem točno in ceno

Za vsako delo, kakor tudi za pristnost blaga jamčim pismeno.

Bogato ilustrovane cenike razpošiljam na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Postrežba točna in poštena.

Svoji k svojim!

Kdor ima **hlode** (okrogelj les), jih lahko nemudoma proda po sledečih cenah:

Smrekove hlode 4 metre dolgoti in od 28 cm debelosti naprej, kubični čevlj. 30 krajcarjev.	
Jelkove " 4 " " " " 28 " " " " 28 "	
Borove " 4 " " " " 28 " " " " 26 "	
Bukove " 4 " " " " 28 " " " " 25 "	
Hrastove hlode od 2 metra dolg. napr. in " 28 " " " " 52 "	
Hrastove frize (deščice) na kvadratni meter	98 "

vse postavljeno na kolodvor v Ljubljano.

(533) 100-18

Odpošiljatve in ponudbe nasloviti je na:

Parno žago in tovarno parketov v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47.

Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8.

(152) - 75